

Upravišтво: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo. — Oglas po
tarifu.

JUTRO

Odšel je k slavnim prednikom

Našega velikega Kralja in Vodje ni več. Po življenju, tako kratkem, a polnem dela, žrtev in trpljenja, se je za zmerom preselil tja v zibelko naše svobode, na Oplenac v svoj zadnji dvor, kjer bo snival večni sen.

Nepopisno triumfalna je bila njegova pot, nepopisno žalostna ob enem. Bila je epopeja ljubezni in hvaležnosti vsega štirinajstmilijonskega naroda do Voditelja in Rešitelja. Bila pa je ob enem mogočna apoteoza gigantskega dela, ki ga je ustvaril, apoteoza enotne zavesti in enotne volje jugoslovenskega naroda.

Deset težkih dni je poteklo, odkar je kakor grom z jasnega neba planila med naš narod nepojmljive strahote polna vest, da je za večne čase prenehalo biti plemenito srce našega oboževanega vladarja. Od dneva do dneva, od ure do ure se je stopnjevala vsenarodna bolelost, saj je vse jasnejše in jasnejše postajalo spoznanje o veličini nepo-

zvestega naroda in ga okrepila, da je prenesel strahotno gorje.

Na poslednjem potu po domovini je bilo drago truplo blagopokoj-

naroda manom duševnega in srčnega velikana se je vršila vpričo vsega omikanega sveta. Ne samo, da so prihiteli z vseh strani suvereni

znameniti dan narodne žalosti izpričala tudi naša velika državljanska zavest, o kateri tujina ni imela niti pojma in o kateri smo tudi mi sami le prečesto dvomili.

Naš Viteški kralj je tako tudi na svoji zadnji poti, nem in mrtev, služil svoji domovini, ko je pred očmi vsega sveta združil ob svoji krsti iskreno bol vsega naroda, ki je nad vse mogočno dokazala našo državljansko zavest in zvestobo vzvišeni ideji narodnega edinstva, temelju, na katerem je blagopokojni vladar zgradil državo Jugoslavijo.

Včeraj je naš Zedinitelj za vedno zapustil tudi svojo in našo prestolnico, med jokom pozdravljen od stotisočev, ki so se zgrnili v Beograd iz vseh pokrajin prostrane domovine. Pridružil se je svojim slavnim prednikom. Ponosni in hvaležni so ga sprejeli v svojo sredo, saj je prišel k njim oni, ki je uresničil njihove najlepše in največje sanje: osvobodil in zedinil je

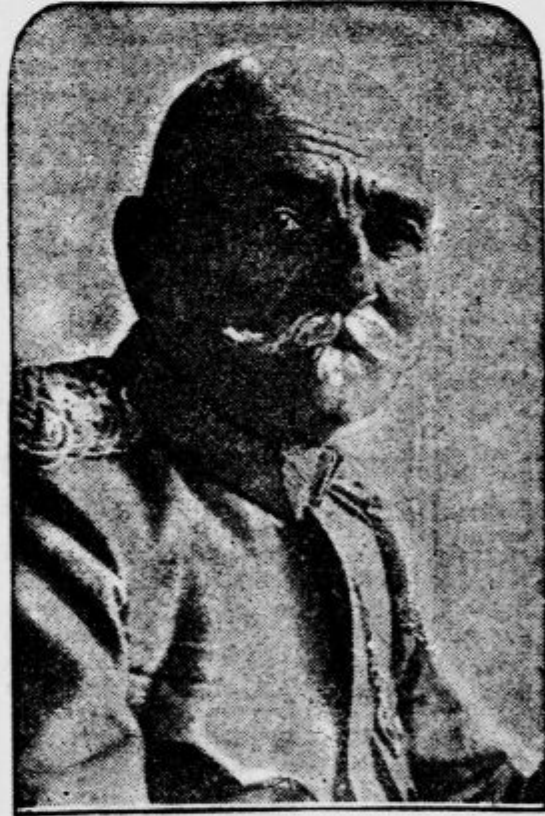
Oplenac, zadnji dom Viteškega kralja Zedinitelja

Oče vse naše svobode Vožd Karadjordje

Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj

Kralj Peter I. Veliki Osvoboditelj

pravljive izgube, ki je tako ljuto prizadela našo domovino. Nepopisna žalost bi bila dosegla ono mejo, kjer se bol izpreminja v obup, da ni žalujoči narod dobil prepotrebne moralne moči s predsmrtnim sporočilom kralja-junaka: Čuvajte mi Jugoslavijo.

Viteški Zedinitelj je še ob svoji najtežji uri imel v mislih domovino. Njegova skrb za ljubljeno Jugoslavijo ni prenehala niti tedaj, ko mu je z žlahtno srčno krvjo iz krutih ran potekalo življenje in je neizprosna smrt že dobivala premoč nad velikim našim vladarjem. Ta visoka misel je prevzela vsa srca

nega kralja-junaka deležno tako sijajnih dokazov ljubezni, oboževanja in brezmejnne vdanosti, da česa sličnega doslej še ni mogla zabeležiti zgodovina nobenega naroda. Ves narod je bil strnjen v bolelosti in komur ni srce udarilo v skupni narodni žalosti, se je sodil sam: Izločil se je iz občestva ter dokazal, da mu nikoli ni pripadal.

Včeraj so žalne svečanosti dosegle svoj višek, do vrhunca pa je prikipela tudi vsenarodna bolečina, porojena iz neminovne zavesti, da je kralj zadnji dan med svojim narodom in da se za vekomaj poslavlja od svojih zvestih. Poklonitev

in zastopniki raznoberih držav izkazat zadnjo čast našemu nepozabnemu Viteškemu Kralju, marveč je tudi pretežni del evropske celine bil po radiu priča naše globoke žalosti in naše silne ljubezni do odhajajočega Viteza.

Veličastne pogrebne svečanosti so tujini dokazale, da vladata v državi, ki je v glavnem tvorba vrlih rok pokojnega kralja, red in mir, da se nje življenje v kljub strahovitemu udarcu razvija v pravcu, ki ga je državi začrtal veliki pokojnik. Vpričo najodličnejših zastopnikov tujih držav in med pozornostjo tujih narodov se je na ta

jugoslovenski narod. Skupno z njim in z vsemi žrtvami bojev za svobodo in edinstvo bodo skrbeli, da bo narod z najglobljo ljubeznijo in najjačjo voljo izpolnjeval Velikega vodje in njih vseh željo in naročilo: Čuvajte Jugoslavijo!

Jugoslovenski narod je slišal in sprejel to naročilo. Njegova nepopisno mogočna žalna manifestacija je bila enako mogočna prisega, da bo naročilo izvršil. In sedanja in bodoče generacije bodo ohranile ljubezen in hvaležnost do kralja Voditelja, kralja Viteza. V vseh srcih bo nenehoma odmeval klic:

Slava, večna mu slava in hvala!

Molk in žalostinke — ko je kralj legel k počitku

Petminutni mol, ki je bil določen za občo narodno počastitev spomina na mrtvega kralja, je Ljubljana skupno in prirčno lepo prebila na Mestnem trgu. Pred mestnim magistratom je Hubadova župa JPZ privedla posebno pevsko žalno svečanost, pri kateri so združeni zbori zapeli noka v arce segajočih žalostink. Na Mestnem trgu se je zbralo več tisoč prebivalstva, tako da sta bili do kraja polni še Stritarjeva ulica in Pred škofijo tja do stolnice. Med drugimi odličnimi predstavniki so se svečano udeležili tudi ban dr. Marušić, pomočnik bana dr. Pirkmajer s soprogo, podpredsednik mestne občine prof. Jarc in soproga predsednika dr. Puca, divizionar Cukavac z generaloma Jovanovičem in Pekićem ter številni zastopniki oficirskega zbora in sreski načelnik Znidarčič. Častno so bili zastopani gasilci z župnim načelnikom Vrbincem in banovskim inspektorjem inž. Dolencem na čelu, pevska društva Hubadove župe pa so prišla s tremi prapori. Fasada mestne hiše je bila vsa zastrita z žalnimi florom, nad balkonom se je v go-rečih žarnicah blestel napis: Slava muč-niku Aleksandru I. — Živel kralj Peter II.

Po oknih so gorele mrtvaške lučke, prav tako pa so migljale lučke po vseh oknih Mestnega trga in ulic naokrog.

Točno ob 14.30 je strel z Gradu oznanil pričetek svečanega moka, gasilci, oficirji, vojaki in vsi navzoči moše so kakor okameneli obstali odkritih glav. Med težkim molkom je žuborela samo voda iz Robbovega vodnjaka kakor živ spomin življenja, ki se oglasa v tišino smrti. Na sto in sto žen-skih, a tudi moških rok pa je seglo po ruti-co in jo neslo k očem.

Nekaj silnega, veličastnega je tišina, po-svečena misli na velikega moža, ki je ka-ko tragično za vekomaj šel od tod. Gobo-ka, grenka zamišljenost je segla v duše ti-sočev, ki so stali v žalnem zboru, a od njih je prešla tudi v sosednje ulice, v vse me-sto in povod je življenje okamenelo za pet težkih, brezupnih minut. V teh trenut-kih moka so se milijoni boleti, ki so ob pogrebnih urah zrasle do najbolj pekoče-ga viška, zliili v eno samo enodušno, do ne-ba vpljajočo bolet...

Po svinčeno težkem premoru, je z mag-stratnega stopnišča izpregovoril predsed-nik Hubadove župe dr. Švigelj:

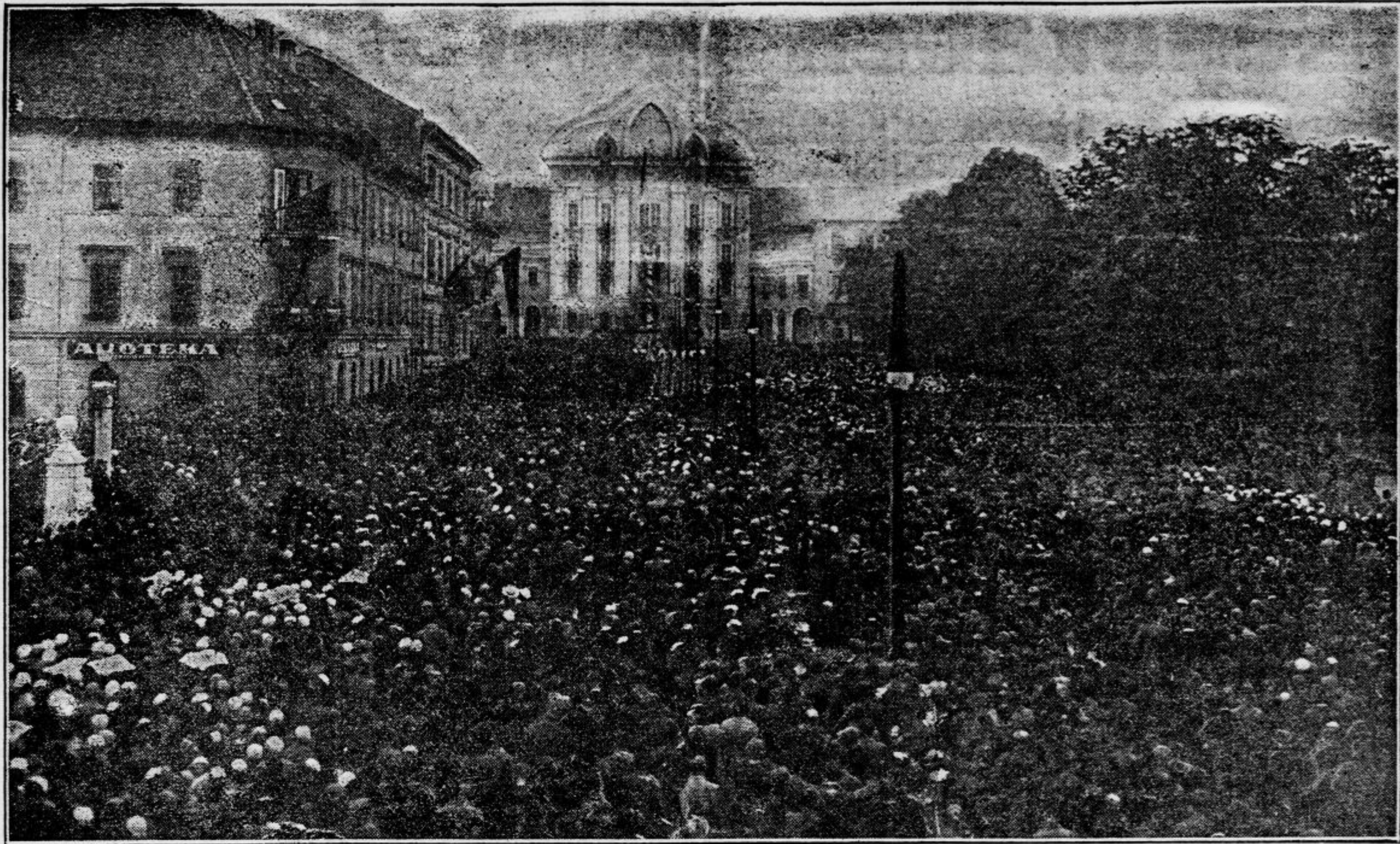
Govor predsednika dr. Šviglja

Vzvišeni cilj modrega viteškega kralja je bil, v domovini do dna iztrebiti in izko-reniti boje in razpriti sodelova-njem trdno osnovo in podstavo za gospo-darski in kulturni napredek in procvit skupne domovine. Pri tem ni pušal v ne-mar nobenega pokreta, ki bi utegnil temu namenu služiti. Torej se tudi ni ustavil pred pojavi reproduktivne jugoslovske vokalne glasbe, ker je videl, da imajo in više pevska društva prelepo nalogo zanašati jugoslovske umetno in narodno pe-sem med najširše sloje, s tem poglabljati njihovo srčno kulturo in plemenitost zna-čaja, pa tudi čim najuspešneje pripomo-či do medsebojnega spoznavanja in raz-umevanja vseh treh delov našega naroda in uglediti pot do vzajemnega sodelovanja in spoštovanja bratske ljubezni.

Na golo naključje, da je blagopokojni naš kralj doznal, da smo tudi mi Slovenci že pred svetovno vojno imeli svoje kulturno središče v njegovi bodoči prestolnici, ko je l. 1910. naše pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« napravilo svoj koncertni izlet v naše sedanje prvo kraljevo mesto, in je bodo-čemu svojemu vladarju in ondotnim brat-om s slovensko narodno pesmijo poneslo prve pozdrave z naših planin in poljan. S pesmijo smo dali že tedaj izraza svojemu hropenju, ustvariti v tedanji srbski pre-stolnici svoje skupno glasbeno prosvetno središče.

Ko so se naši ideali uresničili, je stopil v življenje naš od mož odločno poudarja-nega zavestno jugoslovskega mišljenja osnovani Južnoslovenski pevački savez, ki je z vsega početka mel namen, združiti vse pevske zore slovenskega Balkana. On, ki je zedinil v Kraljestvo SHS in potem uednil v Jugoslavijo vse tri prej pod raz-nimi žezli razdružene Jugoslovane od Tri-glava do Vardarja, je prevzel pokrovitelj-stvo in s tem visokim počaščenjem našega stremiljenja pokazal, da ve ceniti kulturno delovanje pevskih zborov v blagor domo-vine.

In ni poklanjal odličovanj in praporov samo svojim hrabrim vojaškim in viteškim sokolskim četam ali gospodarskim odini-cam, tudi razna naša pevska društva so bi-la za svoje dolgoletno požrtvovalno umet-niško stremiljenje in delovanje za narodno prosveto odlikovana z zastavami in dru-gimi znak: njegovega najvišjega kraljevskega priznanja. Tak viden dokaz je za svo-je visoko umetniško dolgoletno delovanje dobila naša »Glasbena Matica« kot eden prvih glasbenokulturnih činiteljev naše do-movine, ki jo med vsemi drugimi navajam samo kot prvenstveno sijalen primer. In saj bi naše delavsko pevsko društvo »Sla-vece« baš te dni: praznovalo razvitje zastave,

Na Kongresnem trgu in v Zvezdi še ni bila zbrana taka množica kakor včeraj

Častna straža vojakov, Sokolov in gasilcev ob katafalki

ki mu jo je poklonil blagi pokojnik kot znak priznanja za dolgoletno zavestno de-lo na nacionalnem in kulturnem poprišču. In ni bilo golo naključje, da so se po iniciativnem prizadevanju našega miroljubnega pokojnega vladarja, strniti ves slovenski in neslovenski Baikan v eno skle-njeno nerazdružljivo in nepremagljivo trd-njavo miru, začele med našim in bratskim bolgarskim narodom po dolgem odmoru plesti prve kulturne vezi spet in ravno z medsebojnimi obiski pevskih društev in da smo se s tem približali uresničenju prvot-nih idealnih ciljev našega Saveza. Saj nam gre vsem za tem, da dvignemo v prijateljskem medsebojnem tekmovanju jugoslovs-ko glasbeno kulturo na čim najvišjo sto-pinjo in da tudi vsemu svetu pokažemo bo-gate neizčrpne zaklade naših južnoslovs-kih narodnih pesmi. Posebej moramo h koncu še poudariti: naša slovenska pesem je sprejela viteškega blagopokojnika, ko je prvič posetil našo pokrajino, pozdravljala ga je vselej in povsod, kadar in kjer se je pojavil med nami.

In ravno, ko je ves svet napeto pričako-val, kako bo kronano Njegovo prizadeva-nje, ustvariti v Evropi trdno podlago mi-ru in sprave med vsemi narodi in državam, ko bi ga imele ob njegovem povratku po-zdraviti naše pevske čete s triumfalnimi spe-vi, nam ga je odvzela zločinska roka. In nam vsem in tudi slovenskim pevskim zbo-rom brez razlike ne preostaja drugega, ka-kor neizrečena bol, s katero danes v duhu spemljamo svojega ljubljenege Vladarja na njegovi zadnji poti.

Njemu, ki je bil ves naš, ki je bil, kadar je bival med nami, kakor svoj med svojimi,

ki je enako ljubil junaške pesmi svojih Sr-bov, krepke domorodne speve svojih Hr-vatov, kakor nežne narodne popevke svojih Slovencev. Njemu, ki je posvetil naši do-movini zadnji dih svojega življenja, Nje-mu danes, ko pokopljemo spomin nanj glo-boko v svoje srce, da nam bo vedno gorelo za njegovo in našo lepo domovino, Njemu se poklonimo združeni slovenski pevski zbori s tem skromnim, prisrčnim in naj-lepšim, kar imamo: Izkazimo mu zadnjo čast s svojimi domačim posmrtnimi po-pevkami! Naj done njih harmonije preko ravnin in planjav tja do njegove prezgod-nje grobnice in naj mu poneso naše zago-tovilo, da ostanemo nezlomljivo zvesti Nje-mu in Njegovemu nasledniku Nj. Vel. kra-lju Petru II. in njegovi in naši Jugoslaviji, ki jo hočemo čuvati do zadnjega utripa naših src.

Žalostinke, salve in himna

»Slava!« je glasno zavalovalo po vsem trgu. Potem pa je stopil na nizek podsta-vek pevovodja Zorko Prelovec. Srebrno okovana dirigentska palčica je dala znane-nje in v mogočnem sozvočju združenih moških zborov je zadonela presunljiva ža-lostinka: »Usliši nas, Gospod!«... Skloni-le so se glave, mnoge ženske so tiho skri-le oči v robčke. Ali tudi moškimi so bolj in bolj podritevala lica. Takoj po prvi ža-lostinki so združeni zbori zapeli še drugo: »Človek glej.« Še posebno pa je ganila po-slednja: »Zadnje slovo.« Vmes so v pre-sledkih udarjali topovski strel z Gradu. Ko pa je izzvenela poslednja žalostinka se je zadal za Robbovim vodnjakom oglasilo

vojaško povelje. Puške so se sunkovito uprle proti nebu in jeknila je salva, da so se nekateri kar prestrašili. Potem še dru-ga in tretja... Globoko doživljeno sloves-noet pa je zaključila državna himna, ki jo je zaigral orkester »Sloga«. Že se je spet zmagovito trgala izmed oblakov žarka svet-loba solca. Obsijala je ves mogočni zbor pred magistratom. Kakor koral je donela himna in ni bilo dvoma: prav vsa srca so drtela ob sami misli na mladege kralja, ki je tisto uro stal ob grobu svojega viteškega očeta in je zdaj brez njegove ljube-če roke izročen bremenu težkih nalog in odgovornosti, ki ga neizprosno čaka v bodočnosti. Mar ni tako: kadarkoli nam zdaj — po smrti Viteškega kralja — zado-ni silna naša himna, vselej nas pretrese in obenem pekoče podžiga v nas voljo in pri-sego, da strnjeni okrog prestola mladege kralja storimo vse, kar se da za srečo Ju-goslavije, za blagor in obstanek nas vseh.

Ko je danes po nepozabni, ne samo zu-nanje gradozni, marveč tudi notranje naj-trpkeje občuteni žalni manifestaciji, ka-kršne še nismo doživeli, izzvenel poslednji akord himne, se je občinstvo pod silnimi vtisi razšlo. Medtem je pa bila na cesti posebna izdaja »Slovenskega Naroda« z obsežnim poročilom o zadnji poti kralja mučenika. Bolj in bolj se je nad ljubljansko pokrajino jasnilo nebo, na zapad to-neče solnce je škrlatno ozarilo bele oblake nad mestom. Ljudje so se ustavljali pred izložbami; zlasti mnogo občinstva je pred okni Tiskovne zadruge, kjer so razstavlje-ne slike zadnje poti Viteškega kralja od Jadrana do Beograda in pa izbrane, izvrst-no uspele fotografije iz življenja kraljev-ske družine. Zvečer so znova zabletele žarnice na magistratu in drugod, kjer je elektrika poslužila za počaščenje pokojne-ga kralja. In zmagoviteje kakor kdajkoli je z Gradu bodril Ljubljano poziv: »Čuvaj-te Jugoslavijo!«

Molk

Nad to zemljo žalostno črni prapor plapolja. Danes nam pokopljejo Gospodarja našega...

Bratje bronasti pojó v tužnem zboru s temnih lin. Kralju mrtvemu v slovó plaka pesem prek ravnin.

Strel. Po cestah onemó vsi ljudje, so ustavijo. V molku sta Besedi dve: Várujte — Jugoslavijo!

Žalni zbor Dolenjcev

Novo mesto, 18. oktobra.

Novomeški trg, velik četverkoten pro-stor, obrobljen od smilnih trgovin, je bil danes ves v črni. Vsa izložbena okna so bila odeta v črno in v njih so gorele vo-ščenke pred slikami in kipi kralja mučeni-ka. Dopoldne ob 8. so darovali zadušnice v kapitoliki cerkvi in pri oo. frančiškanih. Vse mesto, vsa okolica se jih je udeležila.

Popoldne okrog pol 14. pa se je zbrala množica na Trdinovo cesto in se razporedila v dolič, žaloben sprevod. Na čelu sprevoda je nesel podčastnik novomeške garnizije veliko črno zastavo. Za njim je korakala šolska deca, nato dečki in deklice iz me-ščanske šole, gimnazija in Klub dolenjskih visokošolcev. Sledila je novomeška godba, potem pa mestni komendant kapetan Nikić a častno vojaško četo v bojni oprani, nato rezervni oficirji, sreski načelnik, orožniki a svojimi starešinami kapetanoma Brankom Bonetičem, poročnikom Djordjevičem in podporočnikom Jaukovičem, finančni straž-niki, železničarji, pazniki, osebe poštne uprave, duhovščina, usmiljeni bratje, fran-čiškani, predsednik občine dr. Režek z ob-činskimi odborom, Sokoli, občinstvo iz me-sta in okolice, gasilci a črno zastavo na čelu, sodniki, uradniki, obrtniki in njihovi po-močniki s svojo zastavo in spet občinstvo.

Polagoma je korakal sprevod ob aviranjú žalnih koračnic okrog starega pokopališča proti areškemu načelnstvu in okrog starega kopališča na trg Kralja Petra I. Na trgu so se vsi zvrstili tako, da je ostal prostor pred občinsko hišo prazen. Pod arkadami mestne hiše, zastrtimi v črno, je stal kip kralja Zdravila. Ob njegovih straneh dva smrtina angela. Pod njim pa kresta, vsa ob-ložena s cvetjem. Okrog nie goreče sveče. Ob vsaki strani kreste so stali na straži po en oficir, Sokol in gasilec.

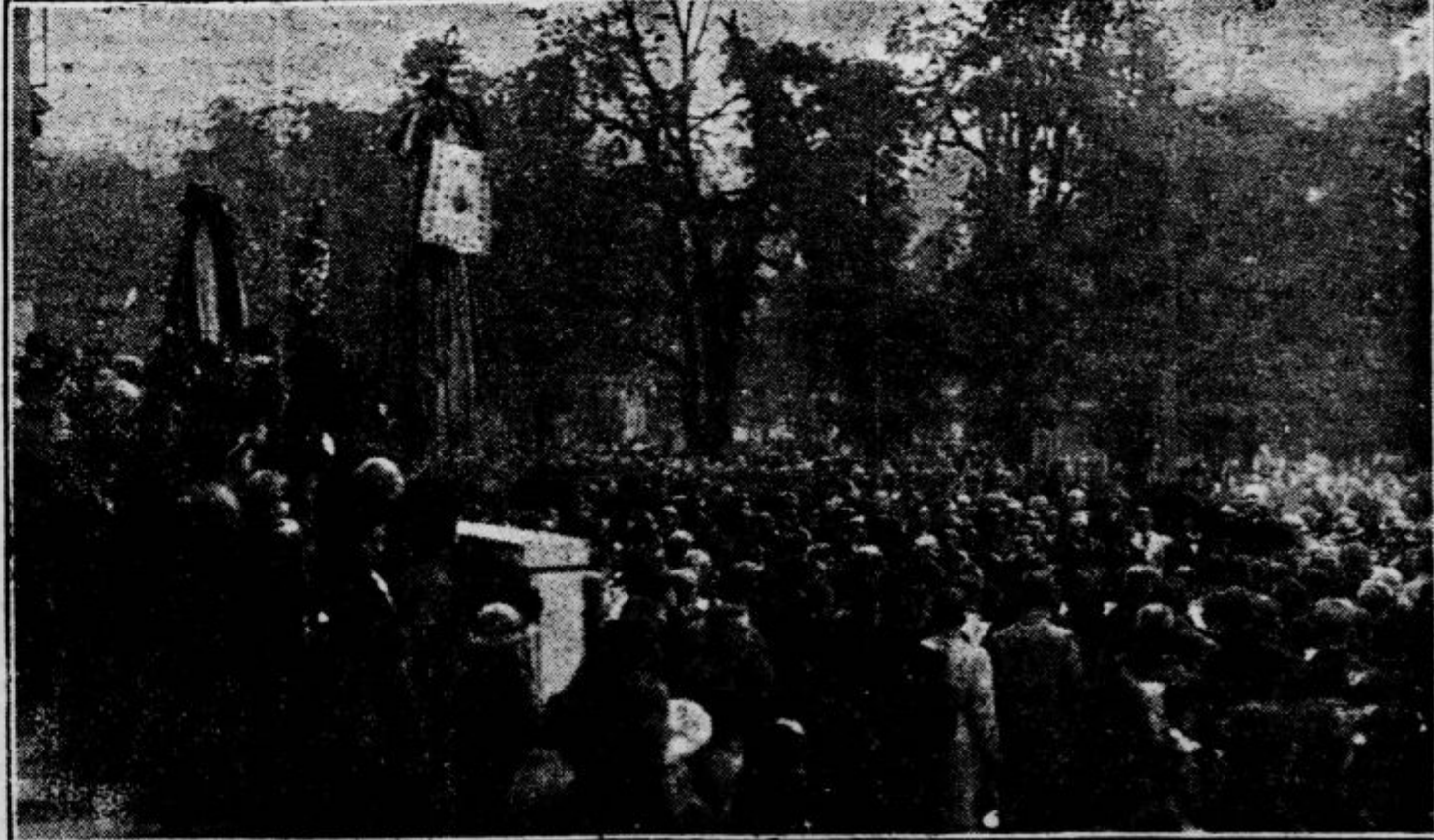
Prostrani trg je bil ves poln. Množica je nemo stala in čakala odkritih glav. Tisočim ljudj so solze orosile oči v trenutkih, ko so daleč tam doli na jugu polagali k vo-ščenemu počitku slavnega, dobrega kralja. Ne-nadno je pretrgala smrtini molk pesem »Vi-gred se povrtec...« Venkogar je pretresla, čeprav jo je čul morda že tisočkrat, pretre-sala tako, da nihče ni več mogel zadržati solz. Peti so jo mladi učenci meščanske šole. Pet minut je počasi potekalo v dosej že nikoli doživljeni tišini tisočev na trgu.

Mestni predsednik dr. Režek je nato na-govoril zbrano množico.

Trikrat je množica grozno vzklikala: »Slava mrti! Pevci so se oglašili: »Uliši nas, Gospod! Častna četa pod vodstvom kapetana Nikića je oddala trikrat salvo. Nato so se množice polagoma mirno razšle.

Duhovščina, dostojanstveniki, društva pred katafalkom

Pogled izpred nunske cerkve na združene pevske zore

OB SMRTI VELIKEGA FRANCOSKEGA DRŽAVNIKA

Skoraj istočasno kakor smo izgubili mi Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, je zadel Francijo hud udarec: preminul je našega blagopokojnega kralja in naš veliki prijatelj, bivši francoski državni predsednik Raymond Poincaré — Na levi: Eden zadnjih posnetkov že betežnega državnika s soprogo letos spomladi — Na desni: Raymond Poincaré na mrtvaškem odru

Vsa naša mesta, vsi naši kraji...

Kakor Ljubljana na četu vse dravske banovine so tudi druga naša mesta, trgi in večji podeželski kraji počastili dan največje žalosti jugoslovenskega naroda s komemoracijami, zadušnicami in petminutnim molkom. Kakor nam svedoči poročila, kolikor smo jih zvečer prejeli, so vse te neštete žalne svečanosti ob pogrebu nepozabnega kralja zaostajale za Ljubljano le po obsegu in številu zbranih, nikakor pa ne po pietetih. Nezaželjena rana, zadana vsem nam z marsejskim grozodejstvom, se je danes posebno pekoče razbolela v središču poldrugega milijona Slovencev.

Maribor, 18. oktobra. Četrtlet je bil tako črn in turoben kakor še noben. Iz zvonikov se je razlegalo tako tožno zvonjenje kakor še nikdar. Nad mestom je plavala črna žalost in stiskala vsa srca. Obmejni Maribor je občutil to bolečino veliko vidneje, kakor prejšnje dni. Vse delo je počivalo, ljudje so se pričeli že v zgodnjih urah zgrinjati na Glavnem trgu, kjer je prenašal pogrebne svečanosti radio iz Beograda. Odkritih glav je zbrana množica solza v duhu spremlja svojega dobrega kralja na njegovi zadnji poti. Prebivalstvo je bilo pretreseno, ko je beograjskega napovedovalca prekinil glasni jok množice.

Po vseh mariborskih cerkvah so se od 8. do 10. vršile žalne službe božje, ki se jih je udeležila šolska mladina, razne korporacije in drugo občinstvo. Ob 10. je bila pontifikalna žalna služba božja v stolnici. Na Slovinskem trgu so se zbirali vojaški, državni in ostali predstavniki vsega mariborskega javnega življenja. Pred stolnico je bila razvrščena častna četa 45. pešpolka, zbran je bil tudi celotni častniški zbor mariborske garnizije, zbor rezervnih častnikov, močna četa Sokolov in gasilcev v krogih. Prostrana stolnica je bila premešana, da bi mogla sprejeti vso množico, ki je prišla v tihi pobožnosti molit za svojim milim vladarjem.

Stene presbiterja so bile prevlečene s črnim blagom in na oltarju so gorele debele voščence. Ko se je blizal s svojo asistenco lavantnski vladika dr. Tomažič, ki jebral svečano službo božjo, so se prižgale vse luči v cerkvi. Po pričetnih molitvah je imel stolni prošir dr. Vrabar na zbrano občinstvo pretresljiv govor, v katerem je poveljeval vladarske vrline blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Njegove besede so napravile najgloblji vtis. Ko je zaključil z besedami pokojnega kralja: »Čuvajte Jugoslavijo!«, je oddala pred cerkvijo vojaška četa častno salvo, ki je do mozga pretresla zbrano občinstvo.

Tiho in skrajno disciplinirano je bilo prihajanje množice kmalu popoldne na Glavni trg. Turobno zvonjenje se je oglasujoče odbijalo med nemimi zidovi, a v žareh je plamtel ogenj. Nebo je bilo žalostno, neizmerna žalost pa se je zrcalila v teh turobnih trenutkih na obrazih 20.000 ljudi. Vsa srca je presunila ena sama grenka misel: naš dobri kralj je mrtev, zdaj ga položijo v grobnico.

Ob 14. so zagorele električne žarnice po vsem mestu, ponekod ovite v črno. Ustavljen je bil ves promet. Točno, kakor še nikdar ob takih žalnih manifestacijah, se je zbralo prebivalstvo obmejne Maribora popoldne na Glavnem trgu pred spomenikom, na katerem je bil na črni podstavku lik kralja-mučenika. Seveda so bili tu v polnem številu zbrani tudi predstavniki državnih, vojaških in civilnih oblasti. Za spomenikom je bila razvrščena častna četa, na levi strani ob magistratu so se polnoštevilno zbrali člani magistratnega sveta in magistratni uslužbenci, duhovščina, zbor častnikov mariborske garnizije in rezervni-

ni častniki. Maistrovi borci, kavalieri, čete Narodne odbrane, jadranski stražarji, Korušci, pevci »Jedrana«, članstvo »Nenos«, naši lovci in druga društva. Na desni strani so se razvrstili ženska društva, gasilske čete, Sokoli, državni nameščenci, sportniki in narodno delavstvo. Na novem Glavnem trgu pa so zavzeli odrejena mesta trgovske, obrtne in industrijske organizacije in korporacije, za njimi pa nepregledne množice ostalega občinstva.

Pred mikrofonom se je pojavil nekaj minut pred 14.30 podžupan g. Golouh, ki je v kratkih, v dno duše segajočih besedah tolažil bolečino zaradi izgube našega Gospodarja. Točno ob pol 15. so utihnili zvonovi... Pet minut molka... Globoko se je sklonila dvajsetstisočglašna množica in grobno tišino je pretrgalo samo ihtenje. Malo je bilo takih med množico, ki niso imeli rosnih oči v teh veličastnih trenutkih. Nepopisno je bilo to kratko obdobje najgloblje žalosti za milim vladarjem. Po splošnem molku je g. podžupan Golouh ponovno nagovoril množico, ki je za njim glasno trkalo vzklíknila: »Slava kralju mučeniku Aleksandru I. Zedinitelju!«

Ipavčeva župa je nato pod vodstvom zborovodje Horvata zapela žalostinko »Vigred se povrne«. In znova so se orosile oči, znova je bilo slišati jok, ki je utihnil v prežalostnih akordih železničarske godbe »Drave«. Reško je odjeknilo povelje častnika, iz vojaških pušk so trkale zagrmele salve. Žalna manifestacija je bila zaključena. In še otožnejše, kakor so se bile zbrale, so se množice spot razšle.

Celje, 18. oktobra. Celje je danes z najglobljo bolelostjo še enkrat svečano počastilo svetli spomin nesmrtnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Ob 8. zjutraj je bilo žalno opravilo v župni cerkvi sv. Danijela, nato je bil parastos in liturgija v pravoslavni cerkvi sv. Save ter žalno opravilo v evangelijski cerkvi. Teh svečanosti so se udeležili predstavniki civilnih in vojaških oblastev in uradov mestne in okoliške občine, društva in korporacij ter velika množica prebivalstva iz Celja in okolice. Za šolsko mladino so bila posebna cerkevna opravila, ki so jim sledile žalne svečanosti v šolah.

Mesto je bilo ves dan odeto v globoko žalost. Vse misli so hitele v prestolnico, kjer je nastopil blagopokojni veliki vladar svojo poslednjo pot. Vsi trgovski, obrtni in industrijski obrati ter uradi so bili v znak žalosti zaprti. Gostilne in kavarne so bile zaprte od 8. do 10. in od 14. do 15. Od 14. do 15. je bil ustavljen ves zvozniki promet.

Ze pred 14. so prižgali sveče in žarnice v oknih stanovanj in v izložbah. Zažarele so vse električne cestne svetilke, zavite v črno kopreno. Na balkonu mestnega poglavarstva, vsem odetom v črno, je bil med zelenjem in lučmi postavljen kip blagopokojnega kralja; za njim pa je blestel iz žarnic, ovitih v kopreno, velik »A. I.« s kraljevske kroge. Vse pročelje je bilo okrašeno z žarnicami; ob kipu pokojnega vla-

darja sta tvorili častno stražo dva Sokola s sabljama in gasilca s bakljama. Na balkonu je gorela mogočna plamenica. Na trgu pred mestnim poglavarstvom so zavzeli mesta predstavniki vojske, civilnih oblastev in uradov, mestne in okoliške občine, korporacije in društva, Sokoli in Sokolice z naraščajskim praporom, gasilci s praporoma celjske in gabske gasilske čete, akviti s praporom, mladina vseh celjskih šol in ogromna množica prebivalstva iz Celja in okolice. Na trgu je bilo zbranih več tisoč ljudi.

Točno ob 14. je zadonel s baklona gasilski rog. Združeni celjski pevski zbori, okrog 200 pevcev in pevki, so pod vodstvom g. Segule in ob spremljevanju fanfar zapeli Beranovo »Nagrobnico«. Nato je stopil na

balkon g. dr. Ernest Kalan. V skrbno izdelanem govoru je orisal veličino pokojnega kralja in tolažil žalovanje vsega naroda jugoslovenskega.

Ves zbor je s solzami v očeh počastil spomin velikega kralja s klici: »Slava!« Železničarska godba je zaigrala državno himno, z Miklavčevega hriba je zadonelo 21 strel iz topa, in zazvonili so vsi zvonovi. Gasilski rog je zaključil veličastno, pretresljivo svečanost, kakršne Celje še ni videlo.

Nato so bila v župni cerkvi sv. Danijela, v pravoslavni in evangelijski cerkvi žalna opravila, ki so se jih udeležili predstavniki in veliko število občinstva. Točno ob 15. so častni vodji vojakov oddali pred cerkvami po tri salve v čast nesmrtnemu kralju.

s turškimi narodom v bolesi Vašega Velikanstva ter žalosti jugoslovenskega in vseh balkanskih narodov.

Kraljica Wilhelmina kraljici Mariji: V dno duše pretresena ob strašni vesti pošiljam Vašemu Velikanstvu v tej tragični žalosti vso svojo globoko in sočutno simpatijo.

Kralj Gustav kraljici Mariji: Globoko užaloščen ob neizmerni nesreči, ki je tako nenadoma zadela Vaše Velikanstvo in ves jugoslovenski narod z gnušnim atentatom, čigar žrtev je postal Nj. Vel. kralj Aleksander, prosim Vaše Velikanstvo, da sprejme zagotovilo moje globoke simpatije.

Kralj Kristijan kraljici Mariji: Naše globoke simpatije.

Predsednik španske republike kraljici Mariji:

Z globoko žalostjo sem sprejel vest o smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra in prosim Vaše Velikanstvo, da sprejme moje najiskrenejše sožalje.

Predsednik švicarske konfederacije kraljici Mariji:

Globoko pretreseni ob vesti o gnušnem atentatu, čigar žrtev je bil Nj. kralj Aleksander, pošiljamo Vašemu Velikanstvu iskreno sožalje Federalne zveze švicarskega naroda. Pridružujoč se iskreno Vaši bolečini kraljice-soproge in matere, želimo, da bi se Vaše Velikanstvo prepročalo v iskreno in globoko sožalje, ki ga občutimo ob nenevarnostih izgubi, ki je zadela jugoslovenski narod.

Predsednik grške republike kraljici Mariji: Vest o tragični smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra je izzvala popolno potrlost in ogorčenje. Prosim Vaše Velikanstvo in Nj. Vel. kralja Petra, da sprejmeta moje iskreno, globoko sožalje. Ves narod se pridružuje bolesi jugoslovenskega naroda in z globokim spoštovanjem se klanja pred pokojniško krsto.

Zvezni predsednik Avstrije kraljici Mariji: Globoko pretreseni sem doznal žalostno vest o odvratnem atentatu, čigar žrtev je bil Nj. Vel. kralj. Prosim Vaše Velikanstvo, da sprejme moje sožalje. Naj Bog Vašemu Velikanstvu nudi potrebno moč, ki jo zahteva tako bolešno preizkušnje.

Zvezni predsednik Avstrije kralju Petru II. Žalostna vest o gnušnem atentatu, ki je vzel življenje Nj. Vel. kralja Aleksandra, Vašega vzvišenega očeta, me je globoko pretresla. Prosim Vaše Velikanstvo, da sprejme izraze mojega velikega sožalja v bolečinah Vašega Velikanstva, kraljevskega doma in vse Jugoslavije.

Madžarski regent kraljici Mariji: Usodna vest o odvratnem atentatu, čigar žrtev je bil Nj. Vel. kralj Aleksander, me je globoko pretresla. Pridružujem se iz vsega srca bolestinam občutkom, ki jih povzroča ta nenadomestljiva izguba Vašemu Velikanstvu in narodu ter prosim Vaše Velikanstvo, da sprejme moje najiskrenejše izraze sožalja.

Kralj Zogu kraljici Mariji: Globoko pretreseni ob žalostni vesti o gnušnem umoru Nj. Vel. kralja Aleksandra, Vašega ljubljenega soproga, prosim Vaše Velikanstvo, naj mi veruje, da iskreno sočustvujem z Vašo globoko žalostjo.

Predsednik portugalske republike kraljici Mariji: Z najglobljo potrlostjo sem sprejel vest o strašnem atentatu, ki je povzročil smrt Nj. Vel. kralja Aleksandra, ter prosim Vaše Velikanstvo da sprejme v mojem imenu in v imenu portugalskega naroda najiskrenejše sožalje ob nenadomestljivi izgubi, ki jo je pretrpelo Vaše Velikanstvo s kraljevim domom in vso Jugoslavijo.

Kralji, kraljice in poglavarji držav:

Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. Vel. kraljica Marija sta prejela od vladarjev, vladaric in poglavarjev tujih držav sošalne brzojavke ob tragični smrti kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Angleški kralj kraljici Mariji: Pretreseni in zgroženi smo od groznega zločina. Bog naj uči Vas in Vašo dečo v Vaši veliki tugi. Z vsem našim srcem sočustvujemo z Vami in nudimo Vam naše najprejše simpatije.

Prezident francoske republike kraljici Mariji:

V trenutku, ko stopa Vaše Velikanstvo na jugoslovenska tla, vam hočem ponovno izraziti globoko sožalje in bratsko sočustvanje, ki za vedno drži v skupni žalosti Jugoslavije in Francije. Moje globoko pretresene misli lebdijo neprestano v neizmerni žalosti pri Vašem Velikanstvu in Nj. Vel. Petru. — Albert Lebrun.

Papež kraljici Mariji: Božno pretreseni od tragične vesti o odvratnem zločinu, ki je pokosil življenje Nj. Vel. kralja Aleksandra, hitimo izraziti Vašemu Velikanstvu in vsemu jugoslovenskemu narodu naše iskrene občutke žalosti, s katerimi sočustvujemo v Vaši žalosti, in da bomo molili, da bi nebo dalo svojo milost in uteho Vašemu Velikanstvu, kraljevskemu domu in vsemu narodu.

Rumunski kralj kraljici Mariji: Strašno pretreseni od grozne vesti sem z vsem svojim srcem in svojimi občutki s Teboj. Za mene je nenevarnost izguba tako dobrega prijatelja. Če bi Ti mogel na kakršenkoli način v teh strašnih trenutkih biti v pomoč, računaj name v vsakem pogledu.

Prezident Roosevelt kraljici Mariji: Gospa Roosevelt in jaz sva globoko potrta in užaloščena, ki je zadela Vas in Vaše otroke. V trenutku Vaše tuge Vama izražava najino iskreno simpatijo. S smrtjo Nj. Vel. kralja Aleksandra je izgubil jugo-

Pri obledeli sivorumenkasti barvi kože, motnih očeh, slabem počutju, zmanjšani delavni moči, duševni depresiji, težkih sanjah, želodčnih bolečinah, pritisku v glavi, namišljeni boleznimi je pametno, da izpijete nekaj dni zapored vsako jutro na tešče kozareček naravne »Franz Josefove« grenčice. V zdravniški praksi se »Franz Josefova« voda zaradi tega posebno uporablja, ker naglo odstrani vzroke mnogih pojavov bolezni. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

slovenski narod hrabrega vodjo, ki je nemurno delal za njegov blagor.

Prezident Masaryk kraljici Mariji: Sprejmite izraze mojega najgloblje sožalja ob strašni izgubi. Moje srce je s Vami in Vašimi otroki. Masaryk.

Predsednik poljske republike kraljici Mariji:

Globoko pretreseni zaradi odvratnega atentata, čigar žrtev je Nj. Vel. kralj Aleksander, prosim Vaše Velikanstvo, da v svoji veliki bolečini sprejme izraze spoštovanja in moje najgloblje simpatije, katerim se pridružuje ves poljski narod.

Japonski cesar kralju Petru II.

Globoko pretreseni sem izvedel za težko izgubo, ki je zadela Vaše Velikanstvo v osebi Vašega vzvišenega in oboževanega očeta, ki je padel kot žrtev gnušnega atentata. Hitim izraziti Vašemu Velikanstvu svoje najiskrenejše sožalje. — Hiro Hito.

Italijanski kralj kraljici Mariji:

Vest o izgubi Nj. Vel. kralja Aleksandra, žrtve strašnega atentata, je globoko pretresla kraljevino in mene. Prosim Vaše Velikanstvo, da sprejme najgloblje sožalje v žalosti, ki je tako kruto zadela kraljevski dom in jugoslovenski narod. Sprejmite moje zagotovilo o najglobljem sožalju ob tragičnem dogodku. — Vittorio Emanuele.

Bolgarski kralj kraljici Mariji:

Pretreseni ob vesti o gnušnem zločinu, ki nas zaviha v iskreno žalost, Ti Joana in jaz izražava svoje najgloblje sožalje v trenutkih težke preizkušnje. Z iskrenimi čustvi vsa v mislih pri Tebi, delec od srca globoko žalost, ki Te je tako kruto zadela, kakor tudi Tvoje sinove in jugoslovenski narod. — Boris.

Adolf Hitler kraljici Mariji:

Globoko pretreseni ob gnušnem atentatu, čigar žrtev je postal Nj. Vel. kralj, prosim Vaše Velikanstvo, da sprejme zraze mojega iskrenega sožalja. kakor tudi naj bo priporočeno o sočutju vsega nemškega naroda.

Belgijski kralj kraljici Mariji:

Astrid in jaz sva zagotavlja o najinim globokim sočutju v Vaši neizmerni bolesi. — Leopold.

Mustafa Kemal paša kraljici Mariji:

Z najglobljo bolelostjo sem zvedel za gnušni atentat na osebo Nj. Vel. kralja Aleksandra. Ves turški narod bo čutil enako bol kakor jaz, ko sem zvedel za tragčne posledice tega nečloveškega zločina. Vašemu Velikanstvu pošiljam potrni in z globokim spoštovanjem sožalje kraljevega prijatelja, prijatelja Jugoslavije in Vas prosim da verujete v iskreno sočutje, ki ga delim